

Libris .RO

Respect pentru oameni si carti

Cătălin Predoiu

PUTEREA JUSTIȚIEI ȘI JUSTIȚIA PUTERII

discursuri, interviuri, analize, pamflete

Cuprins

Precizări prealabile	11
Introducere. Filmul pe „repede înainte”	13
I. La Ministerul Justiției	53
Preluarea mandatului	54
Culpabilizarea justiției din România	56
Provocările statului de drept în lume	59
Criza de încredere în sistemul judiciar	64
Independentă și responsabilitate	69
Despre efectele noilor coduri (1)	74
Quo vadis?	81
Schengen	84
Cine nu dorește o răspundere materială efectivă și reală a magistraților?	88
Eforturi naționale pentru MCV	95
Alegerile de după alegeri (în profesia de avocat)	100
MCV, răspunderea magistraților și Schengen	103
Cei care pot repara sistemul	106
MJ vs CSM	109
Prin Europa (1)	117
Patru vulnerabilități ale sistemului judiciar	122
Prin Europa (2)	128
Despre efectele Noului Cod Civil (2)	142
Din nou despre MCV	149
Viața de avocat este grea	153
Din nou despre răspunderea magistraților	172

Corupția – „Risky Business”	181
Când injustiția izvorăște din lege	184
Magistrații nu sunt „vinovații de serviciu”	191
Reforma Justiției și lupta împotriva corupției: Cazul României	193
„The Day after”	200
II. În politică	205
1. Politice	207
O forță politică nouă, de centru-dreapta, soluția pentru România	207
Modernizarea autorităților locale	211
Aderarea la Uniunea Europeană, scurt bilanț și provocări	215
Dreptul tranzitoriu și reforma politică	220
Chișinău în nuanțe de gri	223
Programul de guvernare PNL	
dezvoltă soluția „capitalismul propriu românesc”	226
Anchetă pentru (ne)demnitatea Parlamentului	231
Un nou context intern, un nou context extern, un nou PNL	235
În apărarea Parlamentului de el însuși	238
Vinovații de serviciu	241
„Ich liebe LIBE, aber...”	243
PNL este chemat să dea examenul construcției interne	
și al reafirmării ca partid istoric pentru viitor	246
Cele patru crize ale PNL înaintea unui congres decisiv	250
Este posibilă cooperarea majoritate-opoziție?	261
Politica penală	266
Ministrul Justiției operează cu injustiții!	
Să renunțe la ele, dacă vrea gloria!	268
Despre Congresul PNL, sine ira et studio	272
Foștii membri PDL au îmbrățișat platforma Orban,	
din ex-băsiști au devenit ludovici	274
Conspirația nulitaților	277
Lei și anaconde, chirurgi și măcelari	279
Circus is Coming	282

Justiția și Mafia. Marea păcăleală!	284
Cazul Belina sau Proiectul Belina?!	288
Unele considerații despre direcția PNL și ale dreptei în general	293
Iohannis, PSD și Opoziția	298
Efectul Toader: vrajite în minister, haos în justiție, debandadă în penitenciare, risc ridicat pentru cetăteni	301
Europa la răscruce și conceptul opoziției unite	304
De la Brucan la Șerban	308
Situatia penitenciarelor din România	311
Cum ieșim din impas?	315
Rovine	318
Statele paralele și dreptul la normalitate	322
O critică apolitică la „Raportul” Toader asupra DNA	330
Diplomatia ca brand de țară și soluție eficientă pentru interesele României	334
Congresul PSD luat în serios: iliberalismul ocupă Bucureștiul	337
Resetări	340
Teroarea tăcută	343
Parlamentarule PSD!	346
Ignoranța naște inconștiență	348
2. Economice	351
Condițiile prosperității	351
Statul intelligent și banii românilor	358
Furtuna perfectă în Europa	362
Adevăratul fond suveran de investiții	368
Sabia și mistria	369
New Deal Românesc: iliberalism cu față umană!	
La nașterea Guvernului Dăncilă și căpătâiul României cinstite	372
Bugetul UE 2021-2027, un subiect de care Guvernul nu a auzit	378
Agenda „Antreprenoriat și dezvoltare”	380

Introducere. Filmul pe „repede înainte”

Începutul

Începutul meu în administrația publică s-a derulat „pe repede înainte”. De altfel, a durat ceva până am realizat ce se întâmplă în jurul meu. A început acum zece ani, într-o zi din dimineațile lunii februarie, cu un telefon primit de la premierul de atunci, Călin Popescu Tăriceanu. Ocupat cu alte treburi, nu am auzit inițial apelul telefonului, iar când am observat numele pe ecran m-am gândit că e o greșală, nu vedeam niciun motiv pentru care Călin Popescu Tăriceanu m-ar fi sunat la ora 09.00 dimineața. Am ignorat ceea ce credeam a fi o întâmplare, dar, spre surprinderea mea, câteva ore mai târziu, apelantul a revenit și de această dată am răspuns...

*

Au urmat două săptămâni de discuții la fiecare două zile, în care, de fiecare dată, am refuzat oferta de a prelua mandatul postului de ministru al Justiției, devenit vacant după demisia ministrului Tudor Chiuariu și ocupat interimar de ministrul Teodor Meleşcanu, în urma refuzului Președintelui Băsescu de a numi pe Norica Nicolai, la vremea aceea parlamentar PNL, astăzi europarlamentar ALDE.

CPT îmi explica recurrent că e vorba de doar 9 luni de mandat și că au nevoie de un jurist neangajat politic¹, că mandatul nu mă va ține mult timp departe de

¹ La vremea aceea nu făceam parte din PNL, deși, prin anii 1992-1994 activasem în cadrul PNL-Aripa Tânără, unde, de altfel, i-am și cunoscut pe CPT, regretatul Horia Rusu, un om de un caracter și o cultură politică aparte, Ludovic Orban, Raymond Luca, Dinu Patriciu, Niels Schnecker (consultant al lui Patriciu), Mihnea Ioniță (cel mai Tânăr parlamentar în primul parlament democratic post-decembrist), Dan Trepcea, Laurențiu Priceputu (secretar general PNL în mandatul de președinte PNL al lui Valeriu Stoica), Liviu Moraru, Viorel Cataramă, Sorin Pantăș, Andrei Chiliiman, Radu Cojocaru, Viorel Pascale, Ducu și Theodora Bertzi, Dida Drăgan, o doamnă cu un caracter nobil, Daniela Crăsnaru, sclipoare inteligență, și mulți alții tineri alături de care

catedra de la Facultatea de Drept și de societatea de avocați pe care o conduceam, că am ocazia să lucrez la proiectul Codului Civil și din postura de demnitar, nu numai de consultant și redactor de texte etc. CPT apăsa și pe pedala relației personale, amintindu-mi că l-am mai refuzat odată la nevoie, cu doi ani înainte, când mi-a oferit mandatul de președinte A.V.A.S., refuz în urma căruia postul a fost preluat inițial de Gabriel Zbîrcea (avocat) și ulterior de Theodor Atanasiu (PNL).

*

Argumentul pe care Tăriceanu îl invoca cu insistență pentru a mă convinge să accept propunerea lui era că „suntem în criză cu MCV și se poate activa clauza”, acronim care nu-mi spunea mare lucru, recunosc, la vremea aceea, înțelegeam însă că e vorba de un instrument convenit cu Bruxelles-ul și garantat printr-o clauză de salvagardare a Tratatelor. A promis că este singurul lucru pe care îl așteaptă de la mine, singurul obiectiv pe care o să îl am ca ministru: un Raport MCV decent în iulie și evitarea activării clauzei de salvagardare. Era dispus, spunea el atunci, să facă orice concesie referitoare la echipa ministerului, pe care aş fi fost liber să mi-o creionez, liber de orice constrângeri politice în timpul mandatului față de coaliția de guvernare (PNL-UDMR), liber în orice decizie legată de minister, liber să procedez politic cum doresc la încheierea mandatului. La cele mai multe dintre aceste discuții au participat și Puiu Hașotti și Varujan Vosganian, care mă îndemnau la rândul lor să accept. În ceea ce mă privește, pe lângă faptul că am primit generoasele condiții oferite, am mai cerut una, în

visam cu ochii deschiși la o țară democratică, dar și capitalistă. Acolo am deprins primele reflexe libertariene, în perfectă armonie cu meseria pe care o practicam și în opoziție cu un PNL vetust la vremea aceea, care nu-și găsea cadență politică. Paradoxal aparent, acești tineri erau conduși de un senior cu o figură luminoasă, Rene Radu Policrat, o figură morală și politică de anvergura seniorului Corneliu Coposu, fără să aibă însă parte de aceeași faimă mediatică, dat fiind că PNL-AT nu avea anvergura PNȚ-CD de atunci. Nenea Radu, cum îi spuneam noi, ne preda cu clasă și parfum interbelic lecții de istorie politică, care, printr-un melange fericit, se armonizau cu vizinuile radicale ale tinerilor din echipa Tăriceanu-Rusu-Patriciu-Cataramă. Acel partid ar fi crescut frumos, dacă cei patru tineri „mușchetari” nu se certau pentru motive care și astăzi îmi escapă și pe care nu am avut timp să le cercetez. În 1996, după victoria lui Emil Constantinescu și după ce am reușit să îi așez la aceeași masa pe Valeriu Stoica (fondatorul Grupului pentru Reforma Morală și Politică a PNL) și Dinu Patriciu, unul fiindu-mi profesor la facultate, celălalt coleg în PNL-AT și client din când în când, cu ambii fiind în bune relații, discuție de la care a inceput acțiunea de reunificare a partidelor liberale, ajunse la un număr de cinci la un moment dat, la jumătatea anilor 1990, am hotărât să pun punct (sau punct și virgulă) scurtei mele activități politice și să mă dedic profesiei, cel puțin până voi fi socotit că am performat mulțumitor pentru mine.

marvitatea mea: să nu merg la TV. În onestitatea lor politică, văzând cu ce novice au de-a face, au acceptat. La capătul a două săptămâni de discuții, am spus „da”, vineri 29 februarie 2008.

Depunerea jurământului și prima zi de minister

Așadar, am acceptat mandatul într-o ultimă discuție avută cu Tăriceanu în biroul acestuia de la Guvern. Vineri, 29 februarie, în jur de ora prânzului, Tăriceanu mi-a spus că voi depune jurământul luni, 3 martie, că „a discutat cu Traian Băsescu despre persoana mea, care și-a dat și el acordul fără obiecții și foarte repede” și că undeva duminică după-amiază vor da pe surse drumul la informație, până atunci să-mi văd liniștit de treabă”. Asta am și făcut. De la Guvern, m-am întors la birou unde am început să lucrez la un document juridic avocațial. Încă nu realizam ce se întâmplă, deși în sinea mea știam că e absurd, dar am continuat să fac pe avocatul. Lucram la computer, aproape mecanic, încercând să nu mă gândesc la ce va urma, aruncând din când în când un ochi la ecranul televizorului deschis, dar fără sonor. După circa 30 de minute, mâinile mi-au rămas suspendate deasupra tastaturii și ochii pironiți în televizor: pe tot ecranul apăruse fotografia mea oficială de pe site-ul firmei, iar pe burtieră era scris cu litere mari: „Breaking News: Cătălin Predoiu noul ministru al Justiției!”. Eram aproape șocat! Instantaneu aproape, a început să sună telefonul, care nu s-a mai oprit zeci de minute. Am avut nevoie de ceva timp să mă adun ca să îl pot suna pe Tăriceanu să îi cer explicații. Obișnuit cu politica, mi-a explicat că planul s-a schimbat și trebuie să depun jurământul în aceeași seară de vineri, 29 februarie, în jur de ora 20, că el pleacă la Snagov să se schimbe și că la ora 19 trebuie să fiu la Palatul Victoria, de unde mă va lua ministrul Meleşcanu și mă va aduce la Cotroceni. L-am întrebat mai mult în glumă decât în serios, de ce nu m-a anunțat totuși și pe mine, ce făceau dacă se duceau acolo doar ei?! A rămas surprins, cred că atunci a realizat că se gândiseră la toate, mai puțin să mă anunțe și pe mine cu privire la noul calendar, după care a început să râdă, a spus că am dreptate și că își cere scuze, dar totul s-a petrecut prea repede.

Din acel moment, lucrurile s-au precipitat cu o viteză și o intensitate pe care nu am mai experimentat-o vreodată în cariera mea.

Resp Eram îmbrăcat în costum, dar purtam o cămașă de culoare mai închisă, pentru că urma să merg seara la o petrecere, aşa că am rugat un coleg să meargă repede în oraș să îmi cumpere o cămașă adecvată ceremoniei. S-a întors cu o cămașă cu două numere mai mari, pesemne de emoție a încurcat măsurile. Nu mai aveam timp, aşa că i-am îndoit manșetele, am încheiat nasturii cum am putut mai bine și am plecat spre Palatul Victoria pe jos. Simțeam nevoia unei plimbări care să îmi limpezească gândurile. Sau poate că, în subconștient, încercam să mai amân puțin ce va urma.

De la Palatul Victoria am plecat cu ministrul Meleşcanu în mare viteză către Cotroceni. Am luat-o pe Calea Victoriei, apoi în jos pe Bulevardul Elisabeta, spre Operă. Se făcuse noapte și luminile treceau rapid pe lângă noi în goana mașinilor, însotite de vuietul sirenelor și zbârnâitul strident al telefoanelor din mașină, care sunau într-una. Am avut o certă senzație, în vîteza mașinii care plonja în jos spre Piața Operei, că Bulevardul este un tunel care mă trece dintr-un univers în altul. Ce lume mă va aștepta oare la capătul celălalt, mă întrebam privind aparent absent și resemnat pe geam?!

Ceremonia a fost rapidă și fără multă emfază. Atât înainte, cât și după, Băsescu și Tăriceanu au schimbat câteva înțepături amicale, dar în limita bunei-cuvînțe. La urma urmei, erau mulțumiți că încheie o criză care le înveninase relațiile și aşa dificile.

Am avut și o discuție în trei, cu Premierul și Președintele Băsescu, cu care schimbam pentru prima oară cuvinte, în cabinetul Președintelui. Spre surprinderea tuturor, inclusiv a mea, a fost extrem de amabil, inclusiv în discursul de acceptare a desemnării mele în fața presei.

Am plecat tot cu Meleşcanu în mașină și a rămas că ne vedem luni la minister să facem predarea-primirea ministerului și să îmi facă un „debriefing”.

Mi-am petrecut tot weekend-ul studiind site-ul ministerului.

Luni dimineață m-am trezit la ușă cu doi bărbați tineri și spilciuți care mi-au spus că „s-au prezentat la ordin”, le-am spus că nu înțeleg și i-am întrebat cine sunt. S-au privit lung unul pe altul destul de semnificativ și mi-au spus că sunt de la SPP și că s-au prezentat în misiune, că sunt șoferul și aghiotantul meu. Le-am cerut scuze pentru că nu sunt gata și i-am rugat să mă aștepte, mi-am terminat pregătirile gândindu-mă că într-adevăr multe lucruri cu care sunt obișnuit se vor schimba, întrebându-mă câte...

Am mers întâi la biroul meu de avocatură, unde am semnat câteva hârtii pentru suspendarea mea din profesie și mi-am scris o mică declarație de preluare a mandatului, cea cu care debutează acest volum, apoi am plecat spre minister.

La minister am avut o ceremonie foarte scurtă de semnare a unor documente pe care nici n-am avut timp să le studiez, era vorba de niște procese verbale de predare-primire, clar nu știam nici ce se predă, nici ce se preia, după care am susținut o conferință de presă alături de Meleșcanu, în care am prezentat declarația scrisă cu o oră înainte în cabinetul meu de avocat. Nu știam atunci că este ultimul document pe care îl redactez în acel birou...

După conferință, am rămas cu Meleșcanu în birou, s-a așezat confortabil în fotoliu și și-a scos un trabuc. Mă gândeam că va urma o discuție detaliată despre agenda ministerului. Într-adevăr, mi-a spus anumite lucruri în câteva minute, după care m-a asigurat că despre restul o să îmi povestească staff-ul și a plecat.

Apoi, am rugat să nu fiu deranjat o vreme și m-am retras în cabinet singur.

M-am așezat la biroul gol și m-am gândit simplu: acum ce fac?! Mi-am adus aminte de spusele unui amic, analist politic, Dorel Șandor: „după ce vei depune jurământul, vei fi ca un copil aruncat în mare, nimeni nu-ți va spune nimic, nimeni nu te va învăța nimic, trebuie să începi să înnoți și să o faci până depui mandatul, altfel te îneci, ești pe cont propriu de fapt.”

Așa că m-am mobilizat și am cerut să intre consilierii și să-mi prezinte agenda ministerului, apoi am convocat o ședință de colegiu cu toți directorii și le-am spus în puține cuvinte care sunt intențiile mele de început: voi sta la minister aproximativ 9 luni, vin din privat unde conduc o firmă de avocatură, voi conduce ministerul exact ca pe o firmă de avocatură, vreau lucrări bine făcute, la timp, profesioniste, prioritatea va fi evitarea activării clauzei de salvagardare, disciplina va fi strictă, integritatea o lege de neîncălcăt, cine greșește o dată, va fi mustrat, cine greșește a doua oară, va fi sancționat, cine greșește a treia oară, pleacă din funcție sau din minister, nu vreau să fiu mințit și nici menajat, dacă intențiile mele nu li se par corecte, le cer să-mi spună în față dacă au alte păreri. Am adăugat că acestea sunt doar chestiunile de început, vom mai adăuga pe parcurs. În acel moment nici eu nu știam cât de multe se vor adăuga, nu știam că un minister nu se conduce chiar ca o firmă privată: într-o firmă privată, dacă apeși butonul verde, apare dosarul de culoare verde, într-un minister, dacă apeși butonul verde,

Poate apare dosarul verde, cel albastru, cel roșu, toate laolaltă, niciunul sau pur și simplu îți poate sări fotoliul în aer, figurativ, firește.

M-am retras din nou în cabinet unde am început să studiez dosarele cu care consilierii acoperiseră biroul ca pe o masă de ofrande.

Spre miezul nopții mi-am adus aminte de cei doi aghiotanți SPP, m-am dus în camera lor și le-am spus că pot pleca, eu mai stau să lucrez. S-au privit din nou semnificativ, am recunoscut privirea aceea de dimineață, cred că ezitau dacă să mă socotească idiot sau să considere că îmi bat joc de ei. Pe un ton impecabil respectuos, dar ferm, unul dintre ei mi-a „raportat” că ei „nu pot pleca”, ei trebuie să stea cu mine „tot timpul” și am realizat din nou că sunt într-o altă lume decât cea a oamenilor complet liberi, în care eram obișnuit. Ceva mai târziu am aflat însă că le pot da o hârtie la mâna, dacă vreau să mă dispensez de prezența lor.

Am plecat spre casă după ceva timp. Vă recunosc că abia așteptam să mă întorc la minister a doua zi.

Preluarea comenziilor

Mandatul meu era inițial de 9 luni, o „coadă de mandat” rămasă după ministeriatele Macovei (demisionată), Chiuariu (demisionat) și Meleşcanu (interimar) începute în 2004. Urma, deci, să conduc ministerul din 29 februarie până în decembrie 2008, când s-ar fi instalat un nou guvern după alegerile parlamentare, firește, cu un nou ministru.

Primele lucruri pe care le-am constatat în minister, a fost lipsa de coeziune a echipei și o agendă înțepenită. Erau mai multe echipe informale, formate succesiiv în diverse mandate: „stoichiștii” veniți cu Valeriu Stoica, „stănoiștii” aduși de Rodica Stănoiu, „macoviștii” instalați de Monica Macovei și „chiuariștii”, ultimii sosiți cu Tudor Chiuariu. Așa își spuneau ei, așa le-am spus și eu o vreme. La un moment dat, până i-am învățat pe fiecare, mi-am întocmit un catalog cu toți cei care aveau funcții, de la șef de birou, de serviciu, șef de direcție, director general și până la secretarii de stat, marcându-le numele cu o culoare specifică fiecărei echipe: albastru, roșu, portocaliu, galben, las cititorul să ghicească alocarea lor. Când discutam cu unul dintre ei, vroiam să știu cam ce vizioni împărtășește, pentru că aceste grupuri nu erau despărțite doar de filiația politică, ci și de vizioni diferite asupra unor probleme. Până când echipa a devenit funcțională, am avut nevoie